

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź, P - 36

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-411-1/08/TD

Łódź, dnia 20 marca 2009 r.

DECYZJA Nr RŁO 5/2009

I. Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Nr 171, poz. 1206), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu przeciwko PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej,

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy, praktykę polegającą na nadużywaniu przez **PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej** pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego, poprzez narzucanie podmiotom zaliczonym do IV i V grupy przyłączeniowej uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o przyłączenie do sieci, polegających na obciążaniu podmiotów, które wystąpiły o zmianę warunków przyłączenia w zakresie typu przyłącza, opłatą dodatkową w wysokości sumy opłaty za moc przyłączeniową za przyłącze napowietrzne i opłaty w kwocie będącej różnicą między kosztami rzeczywistymi budowy przyłącza kablowego a kosztami rzeczywistymi, jakie zostałyby poniesione na budowę przyłącza napowietrznego, wbrew obowiązującej taryfie dla energii elektrycznej

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu przeciwko PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na **PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej** karę pieniężną za naruszenie zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w wysokości 204 414 zł (słownie: dwieście cztery tysiące czterysta czternaście złotych).

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

obciąża się przedsiębiorcę **PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej**, kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających ograniczających konkurencję oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 38 zł (słownie: trzydzieści osiem złotych)

Uzasadnienie

W dniu 5 grudnia 2007 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi (zwany dalej: „Urząd”) wpłynęło pismo Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Kielcach przekazujące skargę konsumenta na Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej (zwana dalej: „ZEORK Dystrybucja”). Zdaniem skarżącego ww. przedsiębiorca nadużywa pozycji dominującej na lokalnym rynku świadczenia usług przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, poprzez narzucanie wygórowanych, nie przewidzianych w zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki taryfie, opłat za przyłączenie do sieci. W związku z powyższym, w dniu 11 grudnia 2007 r. wszczęto postępowanie wyjaśniające w sprawie jw., o czym poinformowano Rzecznika Konsumentów oraz konsumenta.

W toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że istnieje uzasadnione podejrzenie, iż przyjęte przez ww. przedsiębiorcę zasady naliczania opłat za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej mogą stanowić naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie zarówno zakazu nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym, jak również zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezes Urzędu”) postanowił wszcząć w dniu 25 września 2008 r. postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem naruszenia przez Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej zakazu określonego w art. 9 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającego na nadużywaniu przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego, poprzez narzucanie podmiotom zaliczonym do IV i V grupy przyłączeniowej uciążliwych i

przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o przyłączenie do sieci, polegających na obciążaniu podmiotów, które wystąpiły o zmianę warunków przyłączenia w zakresie typu przyłącza, opłatą dodatkową w wysokości sumy opłaty za moc przyłączeniową za przyłącze napowietrzne i opłaty w kwocie będącej różnicą między kosztami rzeczywistymi budowy przyłącza kablowego a kosztami rzeczywistymi, jakie zostałyby poniesione na budowę przyłącza napowietrznego, wbrew obowiązującej taryfie dla energii elektrycznej.

Pismem z dnia 25 września 2008 r. Prezes Urzędu zawiadomił ww. przedsiębiorcę o wszczęciu postępowania antymonopolowego w sprawie jak wyżej oraz wezwał do ustosunkowania się do postawionego zarzutu oraz przedstawienia informacji i materiałów uzupełniających.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania ww. przedsiębiorca poinformował, iż nastąpiła zmiana nazwy firmy, pod jaką dotychczas działał. Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej – począwszy od dnia 7 sierpnia 2008 r. – działają pod nazwą PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (zwana dalej: „PGE ZEORK Dystrybucja” lub „Przedsiębiorca”). Adres i siedziba Przedsiębiorcy, jak również numery rejestrowe pozostały bez zmian.

Odnosząc się do postawionego zarzutu, Przedsiębiorca uznał go za nieuzasadniony. Swoją opinię uzasadnił faktem, iż aktualnie obowiązująca taryfa operatora systemu dystrybucyjnego, jak i jej wcześniejsze wersje zatwierdzone decyzjami Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki posiadały zapis, że przyłączony podmiot może wybrać rodzaj przyłącza – kablowe lub napowietrzne, o ile jest on uzasadniony do realizacji ze względów technicznych. Przedsiębiorca zauważył, że powyższy zapis w taryfie różni się od uregulowania zawartego w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2007r, Nr 128, poz. 895), w którym zgodnie z § 14 ust. 7 przyłączany podmiot może wybrać rodzaj przyłącza – kablowe lub napowietrzne, o ile jest on możliwy do realizacji ze względów technicznych.

Zastosowana wykładnia przepisów obowiązującej taryfy sprowadza się według Przedsiębiorcy w istocie do interpretacji zapisu dotyczącego rodzaju przyłącza: „uzasadniony do realizacji ze względów technicznych”. Zapis ten zdaniem Przedsiębiorcy należy rozumieć jako odnoszący się do przyłącza jedynego możliwego do wybudowania bez konieczności ponoszenia nadmiernych w stosunku do istniejących warunków kosztów, czyli istnienia w pobliżu określonej infrastruktury, co w sposób jednoznaczny wskazuje na sposób wyboru rodzaju przyłącza. Stąd też wynika przyjęcie przez PGE ZEORK Dystrybucja dwóch zasad zastosowania powyższych zapisów taryfy:

- istnienie sieci napowietrznej z uzasadnionym technicznie przyłączem z tej sieci - wówczas wydane są warunki techniczne na przyłącze napowietrzne,
- istnienie sieci kablowej lub brak możliwości z sieci napowietrznej wykonania przyłącza napowietrznego - wówczas uzasadnionym technicznie przyłączem jest przyłącze kablowe.

Wobec powyższego, zdaniem Przedsiębiorcy brak jest podstaw do uznania, że pobieranie opłat w przypadku przyłączy nieuzasadnionych do realizacji ze względów technicznych było niezgodne z obowiązującą taryfą dla operatora systemu dystrybucyjnego

PGE ZEORK Dystrybucja.

Przedsiębiorca podkreślił ponadto, że jeżeli na wstępnym etapie rozpatrywania wniosku o określenie warunków zostaje uznane przez PGE ZEORK Dystrybucja, że w danym przypadku uzasadnionym do realizacji ze względów technicznych jest wykonanie przyłączenia obiektu przyłączem napowietrznym, a podmiot przyłączany wnioskował o zmianę warunków przyłączenia z napowietrznego na kablowe, to wówczas za wyraźną jego zgodą na wniesienie stosownej z tego tytułu opłaty (jako sumy dwóch składników tj. opłaty za moc przyłączeniową za przyłączy napowietrzne i opłaty w kwocie będącej różnicą między kosztami rzeczywistymi budowy przyłącza kablowego, a kosztami jakie zostałyby poniesione na wykonanie przyłącza napowietrznego jako uzasadnionego technicznie i ekonomicznie), wydawane były zamienne warunki wykonania przyłączenia przyłączem kablowym.

Zdaniem Przedsiębiorcy, umowy przyłączeniowe zawierające wyliczone opłaty w sposób wyżej opisany, były zawierane wyjątkowo i wyłącznie w przypadkach, w których uznano, że wykonanie przyłącza kablowego było nieuzasadnione do realizacji ze względów technicznych, jak wynikało to pkt 7.9 taryfy obowiązującej w 2008 r. (pkt 8.10 Taryfy obowiązującej w 2007 r). Poniesienie większej opłaty odbywało się zawsze za wolą i wiedzą podmiotu przyłączanego. Były to przypadki jednostkowe oraz nieliczne w skali wszystkich realizowanych przyłączeń. W okresie od dnia lipca 2007 r. do października 2008 r. było ich w sumie 21, wobec 2622 przyłączeń kablowych do sieci w IV i V grupie przyłączeniowej.

Postanowieniem Nr 3/411-1/08 z dnia 28 października 2008 r. Prezes Urzędu zmienił treść postanowień Nr 1/411-1/08 oraz Nr 2/411-1/08 z dnia 25 września 2008 r. w taki sposób, iż nazwa przedsiębiorcy Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej otrzymała brzmienie: PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej. O wprowadzeniu powyższych zmian Prezes Urzędu poinformował Przedsiębiorcę.

W dniu 20 lutego 2009 r. Prezes Urzędu poinformował Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

W piśmie z dnia 16 marca 2009 r. Przedsiębiorca poinformował, iż w celu wyeliminowania możliwości błędnej interpretacji przepisów ustawy Prawo energetyczne wprowadzono wewnętrzne zasady ustalania opłat za przyłączanie podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej w przypadku wnioskowania przez podmiot warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza (napowietrzne i kablowe). Jako dowód powyższego, Przedsiębiorca przedstawił pismo korespondencji wewnętrznej Przedsiębiorcy skierowane wg rozdzielnika między innymi do Rejonowych Zakładów Energetycznych, datowane na dzień 2 lutego 2009 r. Pismo to zawierało następującą treść:

„Na podstawie punktu 7.4 oraz 7.6 w/w Taryfy, pobiera się opłatę za przyłączenie, która stanowi iloczyn stawki opłaty za przyłączenie danego rodzaju przyłącza (napowietrznego lub kablowego) oraz odpowiednio wielkości mocy przyłączeniowej lub przyrostu mocy przyłączeniowej, określonej w umowie o przyłączenie. Stawki opłat za przyłączenie dla odpowiedniej grupy przyłączeniowej (IV lub V) oraz rodzaju przyłącza (napowietrzne lub kablowe) określone są w punkcie 7.10 Taryfy.

W przypadku szczególnym, gdy podmiot złoży wniosek o zmianę rodzaju przyłącza, a na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. uzna, że nie istnieją techniczne lub ekonomiczne warunki

realizacji wnioskowanego przez podmiot przyłącza, wówczas zgodnie z art. 7 ust. 9 ustawy Prawo energetyczne, PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. powiadamia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz zainteresowany podmiot o odmowie przyłączenia wnioskowanym przez podmiot przyłączem, podając przyczynę odmowy.

Jeżeli Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania powiadomienia., zgłosi zastrzeżenie do odmowy, to za przyłączenie powinna zostać naliczona opłata według stawek zgodnie z punktem 7.10 Taryfy.

Jeżeli Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania powiadomienia, nie zgłosi zastrzeżeń do odmowy, to za przyłączenie może zostać pobrana opłata w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie ustalona w umowie o przyłączenie. Wysokość opłaty uzgodniona z podmiotem przyłączanym musi się opierać na wstępnej kalkulacji kosztów wykonania przyłączenia i powinna stanowić załącznik do zawartej umowy.”

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

PGE ZEORK Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000269894. Przedmiotem działalności Przedsiębiorcy jest m.in. dystrybucja energii elektrycznej oraz wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie przesyłowych i rozdzielczych obiektów liniowych: rurociągów, linii elektroenergetycznych, elektrotrakcyjnych i telekomunikacyjnych (dowód: karty 521-522).

Przedsiębiorca pełni rolę operatora systemu dystrybucyjnego i jako taki posiada koncesję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na dystrybucję energii elektrycznej, zgodnie z decyzją z dnia 30 maja 2007 r. DEE/46/13845/W/2/2007/MB (dowód: karty nr 61-73). Zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625, ze zm.) – zwaną dalej: „Prawo energetyczne”, operatorem systemu dystrybucyjnego w odniesieniu do dystrybucji energii elektrycznej jest przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi (art. 3 pkt 25 Prawa energetycznego). Przez elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną zgodnie z przepisami tej ustawy należy rozumieć sieć wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego (art. 3 pkt 11b ustawy).

Przedsiębiorca Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko Kieleckiego S.A. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej (jedyny wspólnik PGE ZEORK Dystrybucja) – zwany dalej ZEORK S.A., przekazał w drodze aportu na rzecz PGE ZEORK Dystrybucja zorganizowaną część przedsiębiorstwa w postaci majątku dystrybucyjnego należącego do ZEORK S.A., obejmującego zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze świadczeniem usług dystrybucji energii elektrycznej, w tym majątek sieciowy (dowód: karty nr 67-68).

Rynek działalności dystrybucyjnej PGE ZEORK Dystrybucja wyznacza eksploatowana przez Przedsiębiorcę sieć dystrybucyjna znajdująca się na terenie województwa świętokrzyskiego, mazowieckiego (miasto Radom, miasto Pionki, miasto i gmina Białobrzegi Radomskie, miasto i gmina Grójec, miasto i gmina Iłża, miasto i gmina Kozienice, miasto i gmina Lipsko, miasto i gmina Mogielnica, miasto i gmina Nowe Miasto,

miasto i gmina Przysucha, miasto i gmina Skaryszew, miasto i gmina Szydłowiec, miasto i gmina Warka, miasto i gmina Wyśmierzyce, miasto i gmina Zwoleń, gmina Belsk Duży, gmina Błędów, gmina Borkowice, gmina Chlewiska, gmina Chotcza, gmina Chynów, gmina Ciepiałów, gmina Garbatka Letnisko, gmina Gielniów, gmina Głowaczów, gmina Gniewoszków, gmina Goszczyn, gmina Gózd, gmina Grabów, gmina Jasieniec, gmina Jastrząb, gmina Jastrzębia, gmina Jedlnia Letnisko, gmina Jedlińsk, gmina Kazanów, gmina Lwów, gmina Kowala, gmina Magnuszew, gmina Mirów, gmina Odrzywół, gmina Orońsko, gmina Pionki, gmina Pniewy, gmina Policzna, gmina Potworów, gmina Promna, gmina Przyłek, gmina Przytyk, gmina Radzanów, gmina Rusinów, gmina Rzecznów, gmina Stara Błotnica, gmina Sieciechów, gmina Sienno, gmina Solec, gmina Stromiec, gmina Tczów, gmina Wieniawa, gmina Wierzbica, gmina Wolanów, gmina Zakrzew, gmina Brody Iłżeckie, gmina Koszyce, gmina Krasocin, gmina Pałecznica, gmina Sitkówka Nowiny, gmina Białaczów,) oraz małopolskiego (miasto i gmina Miechów, gmina Raławice, gmina Książ Wielki, gmina Kozłów, gmina Słaboszów, gmina Gołcza gmina Charsznica) – dowód: karty nr 52-56.

W ramach prowadzonej działalności dystrybucyjnej PGE ZEORK Dystrybucja dokonuje przyłączeń nowych podmiotów do eksploatowanej przez siebie sieci elektroenergetycznej. Jak wskazał Przedsiębiorca, działalność związaną z przyłączaniem do sieci elektroenergetycznych na części ww. obszaru geograficznego prowadzi przedsiębiorca PKP Energetyka Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – spółka ta przyłącza jednak podmioty do własnej sieci dystrybucyjnej (dowód: karty nr 43-44).

„PKP Energetyka” Spółka z o.o. Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DPE-47-61(05)3158/2008/BT z dnia 14 marca 2008 r. oraz Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DPE- 47-75(2)/3158/2008/BT z dnia 29 sierpnia 2008 r. została wyznaczona na operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego na obszarze określonym w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej, z wyłączeniem zlokalizowanych na tym obszarze sieci dystrybucyjnych, za których ruch jest odpowiedzialny inny operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego.¹

Umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej PGE ZEORK Dystrybucja zawierane są na podstawie wzorców umów, przedstawianych odbiorcom do podpisania w załączeniu do wydawanych warunków technicznych (dowód: karty nr 79-404).

Zgodnie z art. 7 ust. 8 pkt 2 Prawa Energetycznego za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV, z wyłączeniem przyłączania źródeł i sieci, opłatę ustala się w oparciu o stawki opłat zawarte w taryfie, kalkulowane na podstawie jednej czwartej średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę odcinków sieci służących do przyłączania tych podmiotów. Stawki te mogą być ustalane w odniesieniu do wielkości mocy przyłączeniowej, jednostki długości odcinka sieci służącego do przyłączenia lub rodzaju tego odcinka. Wymienione wyżej średnioroczne nakłady inwestycyjne określone są w planie rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunku zagospodarowania przestrzennego gminy. Plany rozwoju, o których mowa wyżej, przedsiębiorstwa energetyczne sporządzają na okresy nie krótsze niż trzy lata (por. art. 16 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego). Taryfy wprowadzające opłatę za przyłączenie do sieci ustalone są przez przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesje i podlegają zatwierdzeniu przez

¹ <http://www.pkpenergetyka.pl/z01/pl/oferta/dystrybucja/>

Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (zwany dalej: „Prezes URE”) – art. 47 ust. 1 Prawa Energetycznego.

W myśl przepisów Prawa energetycznego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne odmówi zawarcia umowy o przyłączenie, obowiązane jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie jej zawarcia Prezesa URE i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy (art. 7 ust. 1 Prawa Energetycznego). W przypadku gdy przedsiębiorstwo energetyczne odmówi przyłączenia do sieci z powodu braku warunków ekonomicznych, a Prezes URE, w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania powiadomienia o odmowie, nie zgłosi do niej zastrzeżeń, za przyłączenie do sieci przedsiębiorstwo to może pobrać opłatę w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie w umowie o przyłączenie. W takim przypadku nie stosuje się stawek opłat za przyłączenie zawartych w taryfie (por.: art. 7 ust. 9 Prawa energetycznego). Zgodnie z art. 8 ust. ustawy w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, rozstrzyga Prezes URE, na wniosek strony.

Zgodnie z przepisem § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. z 2007 r., Nr 93, poz. 623, z 2008 r., Nr 30, poz. 178, Nr 162, poz. 1005) zwanego dalej: „Rozporządzenie systemowe” - podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci, składa wniosek o określenie warunków przyłączenia w przedsiębiorstwie energetycznym zajmującym się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, do którego sieci ubiega się o przyłączenie. Przedsiębiorstwo energetyczne wydaje warunki przyłączenia, które przekazywane są wnioskodawcy wraz z projektem umowy o przyłączenie do sieci (por.: § 8 ust. 6 ww. rozporządzenia).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2007 r., Nr 128, poz. 895, Nr 207, poz. 1498, z 2008, Nr 53, poz. 318) – zwane dalej również: „Rozporządzenie taryfowe”, przewiduje w § 14 ust. 2 pkt 1 i 2, iż stawki opłat za przyłączenie podmiotów do sieci o napięciu znamionowym nie wyższym, niż 1 kV, dla przyłącza kablowego uwzględniają koszty zakupu i montażu złącza kablowego wraz z jego obudową i wyposażeniem oraz układu pomiarowo-rozliczeniowego i zabezpieczenia przelicznikowego wraz z ich obudową i wyposażeniem. Zgodnie z ust. 7 tego paragrafu przyłączany podmiot może wybrać rodzaj przyłącza - kablowe lub napowietrzne, o ile jest on możliwy do realizacji ze względów technicznych.

Taryfa energii elektrycznej dla Zakładów Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. z siedzibą w Skarżysku Kamiennej (przedsiębiorcy będącego operatorem systemu dystrybucyjnego przed wyodrębnieniem PGE ZEORK Dystrybucja), zatwierdzona Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DTA-4211-50(12)/2006/1332/VIII/JS z dnia 15 grudnia 2006 r., obowiązująca od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. (zwana dalej: „Taryfa”), zawierała następujące uregulowania (dowód: karta nr: 419 – egzemplarz „Taryfa dla energii elektrycznej”, Skarżysko-Kamienna, 2007):

- pkt 8.4 Taryfy stwierdza, iż za przyłączenie podmiotów (odbiorców energii) zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej innych, niż źródeł współpracujących z siecią oraz sieci przedsiębiorstw energetycznych, pobiera się opłatę, która stanowi iloczyn

stawki opłaty za przyłączenie oraz wielkości mocy przyłączeniowej określonej w umowie o przyłączenie.

- stawki opłat za przyłączenie dla przyłącza kablowego (podziemnego) uwzględniają koszty zakupu i montażu złącza kablowego wraz z jego obudową i wyposażeniem oraz układu pomiarowego-rozliczeniowego i zabezpieczenia przelicznikowego wraz z ich obudową i z wyposażeniem do ich montażu.;

- wspomniane wyżej stawki opłat za przyłączenie do sieci dla podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej wynosiły dla przyłącza napowietrznego odpowiednio (zgodnie z pkt 8.13 taryfy) 101,08 zł/kW i 107,20 zł/kW, zaś dla przyłącza kablowego 126,60 zł/kW i 133,75 zł/kW. W przypadku, gdy długość przyłącza przekraczała 200 m, Przedsiębiorca uprawniony był do pobrania dodatkowej opłaty w wysokości 36,75 zł za każdy metr powyżej 200 m długości przyłącza.

- zgodnie z pkt 8.10 Taryfy przyłączany podmiot ma prawo wyboru rodzaju przyłącza, kablowego lub napowietrznego o ile wybrany przez niego rodzaj przyłącza jest uzasadniony technicznie do realizacji.

Grupy przyłączeniowe IV i V obejmują podmioty przyłączane bezpośrednio do sieci rozdzielczej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV. Obowiązujące w 2008 r. taryfy dla energii elektrycznej Przedsiębiorcy zawierają identyczne zapisy ustanawiające zasady pobierania opłat za przyłączenie do sieci energetycznej, z wyjątkiem wysokości ustalonych stawek.

Kolejne taryfy Przedsiębiorcy, zatwierdzone przez Prezesa URE kolejno decyzją Nr DTA -4211-39(12)/2007/13845/I/JS z dnia 17 grudnia 2007 r. oraz Nr DTA-4211-9(5)/2008/13845/I/JS z dnia 29 lutego 2008 r. wprowadziły w określonym wyżej zakresie jedynie zmianę stawek opłat za przyłączenie. I tak, stawki opłat za przyłączenie do sieci dla podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej wynosiły dla przyłącza napowietrznego odpowiednio 103,04 zł/kW i 109,66 zł/kW, zaś dla przyłącza kablowego 129,51 zł/kW i 136,82 zł/kW. W przypadku, gdy długość przyłącza przekraczała 200 m, Przedsiębiorca uprawniony był do pobrania dodatkowej opłaty w wysokości 37,60 zł za każdy metr powyżej 200 m długości przyłącza (dowód: karty nr 420 – „Taryfa operatora systemu dystrybucyjnego”, Skarżysko-Kamienna, 2008, oraz 421 – „Taryfa operatora systemu dystrybucyjnego uwzględniająca zmiany wynikające z ustawy o KDT”, Skarżysko-Kamienna, 2008).

W podpisywanych z odbiorcami umowach o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Przedsiębiorca zobowiązuje się m.in. do dokonania budowy, rozbudowy i przebudowy sieci elektroenergetycznej i przyłącza w zakresie niezbędnym do realizacji przyłączenia odbiorcy oraz do przeprowadzenia wymaganych prób i odbiorów (dowód: karty 80, 184, 206 i in.).

Przedsiębiorca – zgodnie z ustawą Prawo energetyczne – wydaje warunki przyłączenia określające m.in. adres nieruchomości przyłączanej, miejsce przyłączenia, rodzaj przyłącza (kablowe lub napowietrzne) oraz inne warunki techniczne, na wniosek zainteresowanego podmiotu przyłączanego. Dokument warunków przyłączenia zawiera w załączeniu projekt umowy o przyłączenie (dowód: karty 94-95, 133-135, 326-328 i in.). Po podpisaniu umowy o przyłączenie wydane warunki przyłączenia stają się integralną częścią umowy.

Ogólną przesłanką dla stwierdzenia, jaki rodzaj przyłącza jest uzasadniony technicznie w określonych przypadkach, jest dla Przedsiębiorcy istnienie określonej infrastruktury technicznej w pobliżu wnioskowanego do przyłączenia obiektu. W przypadku istnienia w sąsiedztwie nieruchomości sieci napowietrznej za uzasadnione technicznie uznaje się budowę

przyłącza napowietrznego, a w przypadku istnienia sieci kablowej za uzasadnione uznaje się budowę przyłącza kablowego. Powyższe okoliczności mają szczególne znaczenie, gdy dany rodzaj istniejącej sieci zlokalizowany jest bezpośrednio przy nieruchomości (działce), na której jest lub będzie wybudowany wnioskowany do przyłączenia obiekt. Przyjęcie takich zasad wynika z zdaniem Przedsiębiorcy z warunków udzielonej przez Prezesa URE Koncesji na dystrybucję energii elektrycznej, która w pkt 2.1.1. mówi, iż koncesjonariusz jest obowiązany do wykonywania działalności objętej koncesją na zasadach określonych w ustawie Prawo energetyczne i przepisach wykonawczych przy zachowaniu zasady najniższych możliwych kosztów (dowód: karty nr 57 i 63).

Jak stwierdził Przedsiębiorca, istnieje możliwość odstąpienia od przyjętej zasady naliczania opłat za przyłączenie w przypadku wystąpienia następujących przesłanek (dowód: karta nr 58):

- techniczna: wynikająca z architektury wnioskowanego do przyłączenia obiektu lub użytych do jego budowy nowoczesnych lekkich materiałów, tj. architektura dachu obiektu lub jego ściany uniemożliwiająca zabudowanie stosownej i odpowiednio stabilnej konstrukcji wsporczej dla przyłącza napowietrznego,

- formalno-prawna: brak zgody na przejście nad sąsiednią nieruchomością linii przyłącza napowietrznego,

- lokalizacyjna – przyłączany do sieci obiekt znajduje się lub będzie się znajdował w znacznej odległości od istniejącej linii zabudowy (w głębi działki).

W wyżej wymienionych przypadkach z reguły uwzględniane są wnioski podmiotów przy wydawaniu warunków przyłączenia na przyłącza kablowe.

W toku postępowania zasięgnięto opinii Urzędu Regulacji Energetyki (zwany dalej: „URE”) w zakresie oceny przyjętych przez Przedsiębiorcę zasad naliczania opłat za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej. Opinia Dyrektora Departamentu Taryf URE (pismo z dnia 7 maja 2008 r. – data wpływu do Urzędu) wskazuje, iż najbliższym wyjaśnieniem znaczenia terminu „uzasadniony technicznie”, jest określenie „*jedyny możliwy do wybudowania (rodzaj przyłącza)*”, a w zupełnie wyjątkowych przypadkach „*jedyny możliwy do wybudowania bez konieczności ponoszenia nadmiernych w stosunku do istniejących warunków (np. istnienie w pobliżu określonej infrastruktury) kosztów*”. Oznacza to, zgodnie z pismem URE, że „*w obowiązującym obecnie stanie prawnym praktycznie każde przyłączenie powinno być zrealizowane według wniosku przyłączanego podmiotu, a jedyną opłatą, jaką wnoszą odbiorców przyłączani do sieci niskiego napięcia (do 1 kV), winna być opłata wyliczona na podstawie stawek opłat za przyłączenie*”. W opinii URE kwestionowana praktyka sposobu rozliczeń przyłączeń do sieci PGE ZEORK Dystrybucja może być bezprawna, jeśli Przedsiębiorca „*stosuje opisaną praktykę jako zasadę, a nie jako wyjątek. Ewentualne odstępstwa od tej zasady – zawarcie w umowie innej, niż wynikająca ze stawek opłat za przyłączenie, opłaty może nastąpić jedynie w przypadkach, gdy nie jest możliwa techniczna realizacja przyłącza, a odbiorca mimo wszystko wnioskuje o wykonanie przyłącza kablowego, którego wykonanie rodzi znacznie wyższe niż standardowe, koszty dla przedsiębiorstwa*”. (dowód: karty nr 74-75).

Jak stwierdził Przedsiębiorca, koszt budowy przyłączy kablowych jest wyższy w porównaniu z kosztami budowy przyłączy napowietrznych. Wynika to z konieczności wykonania dodatkowych prac związanych z wytyczeniem geodezyjnym trasy przyłącza kablowego i jego inwentaryzacją, zabrukami po robotach ziemnych, zabudową złączy kablowo-pomiarowych, użyciem specjalistycznego sprzętu – zwłaszcza w przypadku wykonania przecisków pod drogą (dowód: karta nr 58).

Na wezwanie Prezesa Urzędu Przedsiębiorca przedstawił kopie umów oraz innych dokumentów związanych ze wszystkimi zrealizowanymi przyłączeniami, w których odbiorcy zakwalifikowani do grup przyłączeniowych IV i V wnioskowali o wydanie zamiennych warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza – z przyłącza napowietrznego na przyłączy kablowe (podziemne) – w okresie od lipca 2007 r. (początek działalności ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.) do maja 2008 r. Zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorcy zanotowano w tym okresie 19 takich przypadków (dowód: karty nr 79-304). W okresie od maja 2008 r. do października 2008 r. podpisano dwie następne umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej obiektów podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy taryfowej, którzy wnioskowali o zmianę wydanych wcześniej warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza – z przyłącza napowietrznego na przyłączy kablowe (dowód: karty nr 503-518).

Jak wyjaśnił Przedsiębiorca w piśmie z dnia 31 grudnia 2007 r. (data wpływu do Urzędu: 9 stycznia 2008 r.), przyjęte zasady przyłączania podmiotów z IV i V grupy taryfowej przewidują, co następuje: w przypadku, gdy określone podmiotowi przyłączanemu warunki przyłączenia okazują się dla niego niesatysfakcjonujące ze względu na rodzaj zaproponowanego przyłącza i odwoła się on od wydanych warunków, wówczas przygotowywane są dla niego zamiennie warunki przyłączenia – np. przyłączem kablowym. Naliczona w takim przypadku opłata za przyłączenie składa się z sumy dwóch składników, tj. opłaty za moc przyłączeniową za przyłączy napowietrzne plus opłaty w kwocie będącej różnicą między kosztami rzeczywistymi budowy przyłącza kablowego a kosztami rzeczywistymi, jakie zostałyby poniesione na budowę przyłącza napowietrznego. (dowód: karta nr 43).

Powyższe Przedsiębiorca potwierdził w piśmie z dnia 7 maja 2008 r. (data wpływu do Urzędu: 12 maja 2008 r.), informując, iż *„w sytuacji wydania na wniosek podmiotu przyłączanego zamiennych warunków przyłączenia do sieci, w zakresie rodzaju przyłącza, gdy nie ma przeszkód o charakterze technicznym lub prawnym dla budowy obu rodzajów przyłączy [tj. napowietrznego i kablowego], opłata za przyłączenie w umowach o przyłączenie określana jest jako suma opłaty za przyłączy napowietrzne oraz różnicy kosztów budowy przyłącza kablowego i budowy przyłącza napowietrznego”*. Przedsiębiorca oświadczył ponadto, iż przekazana dokumentacja ww. dwudziestu przypadków przyłączeń dotyczyła przypadków, w których nie istniały przeszkody techniczne lub prawne dla wybudowania któregośkolwiek z rodzajów przyłączy. Z informacji Przedsiębiorcy wynika ponadto, iż opłata za przyłączenie przyłączem kablowym nie zawiera dodatkowej opłaty określonej różnicą kosztów wykonania przyłącza kablowego i napowietrznego jedynie w sytuacji, gdy istnieją przeszkody do wykonania przyłącza napowietrznego. Jak oświadczył Przedsiębiorca, *„w przypadku, gdy istnieją przeszkody do wykonania z linii napowietrznej do obiektu podmiotu przyłącza napowietrznego, określone są podmiotowi warunki na przyłączenie przyłączem kablowym, a w opłacie za przyłączenie nie ma doliczonej dodatkowej opłaty”* (dowód: karta nr: 77).

W piśmie z dnia 12 czerwca 2008 r. (data wpływu do Urzędu: 18 czerwca 2008 r.) Przedsiębiorca stwierdził jednak – w sprzeczności do stwierdzeń zawartych w piśmie z dnia 7 maja 2008 r., iż we wszystkich 19 ww. przypadkach przyłączeń obiektów do sieci, budowa przyłączy kablowych nie była uzasadniona technicznie, jak również ekonomicznie. W każdym z tych przypadków istniejącą siecią, do której miały być podłączone obiekty odbiorców, była sieć napowietrzna i we wszystkich przypadkach istniała możliwość wybudowania i zasilenia obiektów przyłączem napowietrznym. Jak stwierdził dalej Przedsiębiorca podmioty wnioskujące o przyłączenie do sieci życzyły sobie budowy przyłącza kablowego, którego realizacja była kosztowo droższa od budowy przyłącza

napowietrznego (dowód: karta nr 405). W przedstawionych przez PGE ZEORK Dystrybucja materiałach dotyczących zrealizowanych przyłączy z zastosowaniem kwestionowanej zasady naliczania opłat za przyłączenie, oprócz informacji o istnieniu w sąsiedztwie przyłączanych nieruchomości napowietrznej sieci dystrybucyjnej, brak jest jakiegokolwiek dokumentacji wskazującej na istnienie przeszkód technicznych, prawnych bądź ekonomicznych dla realizacji przyłącza kablowego.

Przedsiębiorca podkreślił wszakże, iż dopiero pisemna zgoda podmiotu przyłączanego na powyższą zasadę naliczenia opłaty, upoważnia Przedsiębiorcę do wydania zamiennych warunków przyłączenia. Ponadto, fakt tej zgody wynika zdaniem Przedsiębiorcy z podpisania przez odbiorcę umowy zawierającej wyszczególnienie opłat (dowód: karta nr 43). W piśmie z dnia 7 maja 2008 r. Przedsiębiorca uznał – ustosunkowując się do pytania, czy przedstawione potencjalnym odbiorcom informacje o zmianie zasad naliczania opłat za przyłączenie są na tyle szczegółowe, aby pozwalały im na realną ocenę wysokości opłat za przyłączenie zgodnie z zamiennymi warunkami przyłączenia, że podpisanie przez podmiot umowy o przyłączenie, która specyfikuje opłaty dodatkowe, świadczy, że podmiot zaakceptował przedstawiony sposób naliczenia opłaty (dowód: karta nr 77).

Opłata związana z realizacją przyłącza kablowego, w przypadku zmiany na prośbę odbiorcy warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza z napowietrznego na kablowe, specyfikowana jest w podpisywanych umowach następującego schematu (dowód: karty nr 184, 207, 227, 249 i in.), wraz z podaniem wartości pieniężnych:

- (A) Opłata za budowę przyłącza napowietrznego: moc umowna [kW] x st. taryfowa [zł/kW]
- (B) Koszt budowy przyłącza kablowego: dł. przyłącza [m] x stawka robocza [65 zł/m]
- (C) Koszt budowy złącza kablowo-pomiarowego [3000 zł]
- (D) Razem koszt budowy przyłącza kablowego = (B) + (C) [zł]
- (E) Koszt budowy przyłącza napowietrznego [najczęściej podawana wartość: 1200 zł]
- (F) Opłata dodatkowa = (D) – (E) [zł]
- (G) Opłata za przyłączenie = (A) + (F) [zł]

Jak wynika ze zgromadzonej dokumentacji przypadków przyłączy, w których odbiorcy wnioskowali o zmianę projektowanego rodzaju przyłącza z napowietrznego na kablowe (tj. 21 przypadków), Przedsiębiorca informował odbiorców o opłacie dodatkowej wynikającej ze zmiany warunków przyłączenia w treści nowych warunków przyłączenia poprzez zawarcie sformułowanie o treści: „W związku ze zmianą WP [warunków przyłączenia] z przyłącza napowietrznego na kablowe, na prośbę odbiorcy, opłata przyłączeniowa zostanie zwiększona o różnicę kosztów wykonania obu przyłączy”. W warunkach przyłączenia nie specyfikowano jednak wysokości tych kosztów. (dowód: karty nr 79-404 oraz 503-518).

Spośród ww. przyłączy, jedynie w sześciu przypadkach udokumentowano, iż wnioskujący o zmianę warunków przyłączenia odbiorcy wyrazili zgodę – przed wydaniem nowych warunków przyłączenia – na „pokrycie różnicy kosztów budowy obu rodzajów przyłączy”. Pisma dokumentujące powyższe nie specyfikują jednak tych kosztów (dowód: karty nr 177, 231, 255, 292, 348 oraz 384). W szczególności pismem z dnia 9 listopada 2004 r. odbiorca Arkadiusz Ch. zam. w Chęcinach zwrócił się z wnioskiem o zmianę warunków przyłączenia na przyłączy kablowe, motywując swój wniosek brakiem zgody właściciela sąsiedniej działki na wykonanie przyłącza napowietrznego. Odbiorca zobowiązał się do

„pokrycia różnicy kosztów we własnym zakresie” (dowód: karta nr 231). Odbiorca ten wnioskował o przyłączy o mocy 12 kW oraz 15 kW. Ostatecznie, bezpośrednio przed zawarciem umowy przyłączeniowej w oparciu o nowe warunki przyłączenia wydane w dniu 18 października 2007 r., odbiorca zwrócił się z prośbą o zawarcie umowy przyłączeniowej jedynie w zakresie wnioskowanej mocy 15 kW, poinformował również, że o moc przyłączeniową 12 kW wystąpi z oddzielnym wnioskiem w późniejszym terminie. Swoją prośbę odbiorca motywował „zaistniałą sytuacją rodzinną, która spowodowała kłopoty finansowe” (dowód: karta nr 228). W kolejnym przypadku, odbiorcy Anna i Tomasz O. zam. w Daleszycach pismem z dnia 23 maja 2007 r. zwrócili się o zmianę wydanych warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza (dowód: karta nr 186), przy czym z przedstawionych przez Przedsiębiorcę materiałów nie wynika, aby wyrażali pisemnie zgodę na „pokrycie różnicy kosztów wykonania obu przyłączy”. Pismem z dnia 11 czerwca 2007 r. Przedsiębiorca wyraził zgodę na wnioskowaną zmianę projektowanego przyłącza z napowietrznego na kablowe pod warunkiem poniesienia opłaty zwiększonej o „różnicę w kosztach pomiędzy jednym i drugim przyłączem” oraz opracowania projektu technicznego przyłączenia. (dowód: karta nr 186). Kolejno, zamiennie warunki przyłączenia wydane na wniosek odbiorcy p. Tadeusza B. zam. w Iłży w dniu 19 kwietnia 2006 r. przez ZEORK S.A. z siedzibą w Skarżysku Kamiennej przewidywały obowiązek wniesienia przez odbiorcę dodatkowej opłaty za przyłączenie (przyłączem kablowym) w wysokości 488 zł, pomimo, iż odbiorca ten zobowiązał się do wykonania własnym staraniem i kosztem przecisku pod jezdnią w celu umieszczenia przewodu niskiego napięcia. Na podstawie ww. warunków przyłączenia w dniu 17 lipca 2007 r. zawarta została pomiędzy ZEORK Dystrybucja a odbiorcą umowa o przyłączenie (dowód: karty nr 92, 95 i 99). W innym przypadku odbiorca wnioskujący o wybudowanie przyłącza kablowego argumentował, iż wydane wcześniej warunki przyłączenia przewidujące przyłączy napowietrzne nie mogą być zrealizowane z powodu architektury budynku (budynek parterowy, z dachem kopertowym bez ścian szczytowych) (dowód: karta nr 136). W wydanych zamiennych warunkach przyłączenia odbiorca został mimo wszystko zobowiązany do wniesienia dodatkowej opłaty w wysokości 976 zł (dowód: karty nr 133 i 139).

Przedmiotem skargi konsumenckiej, która stała się główną przyczyną wszczęcia postępowania wyjaśniającego, a następnie antymonopolowego w przedmiotowej sprawie, było narzucanie przez PGE ZEORK Dystrybucja opłat za przyłączenie w wysokości naliczonej w sposób sprzeczny – zdaniem konsumenta – z aktualnie obowiązującą taryfą dla energii elektrycznej. Konsument poinformował, iż przedstawiciele Przedsiębiorcy przedstawili mu jednostronnie podpisany projekt umowy, w którym opłata za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej została naliczona według schematu przedstawionego powyżej. Konsument podkreślił jednocześnie, iż przedstawiciele Przedsiębiorcy odmówili mu przedstawienia kalkulacji pozycji: „*koszt budowy złącza kablowo-pomiarowego – 3000 zł*” (dowód: karty nr 7-10).

Analiza zgromadzonej dokumentacji korespondencji między Przedsiębiorstwem a skarżącym konsumentem pozwoliła ustalić, iż we wniosku o określenie warunków przyłączenia do sieci skarżący zobowiązał się do „*pokrycia kosztów różnicy w kosztach pomiędzy przyłączem napowietrznym a kablowym*”. Zobowiązanie to nie precyzowało wysokości ww. kosztów (dowód: karta nr 142). Wydane na ten wniosek warunki przyłączenia zawierały sformułowanie: „*W związku z wydaniem warunków przyłączenia na przyłączy kablowe zamiast napowietrznego na prośbę odbiorcy, opłata przyłączeniowa zostanie zwiększona o różnicę kosztów wykonania obu przyłączy*” (dowód: karta nr 143). Po złożeniu przez skarżącego wniosku o zawarcie umowy przyłączeniowej, Przedsiębiorca przedstawił mu w dniu 2 listopada 2007 r. jednostronnie podpisaną umowę o przyłączenie do sieci

elektroenergetycznej, zawierającą kalkulację opłaty przyłączeniowej według przedstawionego wyżej schematu. Skarżący zwrócił się następnie do Przedsiębiorcy o wskazanie przyczyn odmowy zawarcia umowy według stawek taryfowych oraz o potwierdzenie na piśmie faktu odmowy przedstawienia kalkulacji pozycji „koszt budowy złącza kablowo-pomiarowego – 3000 zł”. W odpowiedzi Przedsiębiorca uznał, że kwestionowana umowa o przyłączenie do sieci sporządzona została zgodnie z obowiązującą, zatwierdzoną przez Prezesa URE taryfą dla energii elektrycznej. Przedsiębiorca poinformował, że zapis „uzasadniony technicznie do realizacji” w kontekście możliwości wyboru rodzaju przyłącza przez odbiorcę, należy interpretować zależnie od zaistniałej sytuacji uwzględniając techniczne i terenowe możliwości wykonania przyłącza. Budowa przyłącza kablowego jest zdaniem Przedsiębiorcy uzasadniona przykładowo w następujących przypadkach: brak zgody właścicieli sąsiednich działek na budowę przyłącza napowietrznego oraz istnienie warunków terenowych, które nie pozwalają na budowę przyłącza napowietrznego (podmokły teren, istniejąca zabudowa). Przedsiębiorca stwierdził, że w przedmiotowym przypadku możliwe i technicznie uzasadnione było wykonanie przyłącza napowietrznego, a przyłącze tego rodzaju jest standardowym rozwiązaniem stosowanym przez PGE ZEORK Dystrybucja. (dowód: karty nr 154 i 155)

Wobec powyższego konsument wystąpił do Prezesa URE o ukształtowanie w trybie art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, kwestionując wysokość opłat za przyłączenie. W piśmie URE Środkowozachodniego Oddziału Terenowego w Łodzi do Przedsiębiorcy, stwierdzono m.in.: „Z analizy załączonych do wniosku dokumentów wynika, że określona w tej umowie opłata za przyłączenie w wysokości 5 192,81 zł nie została ustalona zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną, a także z aktualnie obowiązującą taryfą dla energii elektrycznej (...)” (dowód: karta nr 408). Na skutek interwencji podjętej przez URE Przedsiębiorca zobowiązał się – w piśmie skierowanym do URE Środkowozachodniego Oddziału Terenowego w Łodzi – do zastosowania do wyliczenia opłaty przyłączeniowej według aktualnych stawek za przyłączenie do sieci poprzez przyłącze kablowe, rezygnując jednocześnie z zastosowanego wcześniej sposobu wyliczenia. Przedsiębiorca wskazał jednak, iż nieprawidłowość jego postępowania w tym przypadku polegała wszakże nie na stosowaniu kwestionowanej metody naliczania opłaty w projektach umów i warunków technicznych, lecz na braku pisemnej zgody odbiorcy na przedstawione warunki (dowód: karta nr 410 i 415).

Przedsiębiorca oświadczył, iż w okresie od 1 lipca 2007 r. do 7 maja 2008 r. zrealizowano (*tajemnica przedsiębiorcy*) przyłączenia obiektów podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej (dowód: karta nr 78).

Przedsiębiorca oświadczył, iż w okresie od 1 lipca 2007 r. do października 2008 r. zrealizowano (*tajemnica przedsiębiorcy*) przyłączenia kablowe obiektów podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej, w tym 20 według zasady kwestionowanej przez Prezesa Urzędu (dowód: karta nr 424).

W piśmie korespondencji wewnętrznej Przedsiębiorcy skierowanym wg rozdzielnika między innymi do Rejonowych Zakładów Energetycznych, datowanym na dzień 2 lutego 2009 r., Przedsiębiorca określił zasady ustalania opłat za przyłączanie podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej w przypadku wnioskowania przez podmiot warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza (napowietrzne i kablowe). Stwierdzono w nich między innymi, iż „w przypadku szczególnym, gdy podmiot złoży wniosek o zmianę rodzaju przyłącza, a na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. uzna, że nie istnieją techniczne lub

ekonomiczne warunki realizacji wnioskowanego przez podmiot przyłącza, wówczas zgodnie z art. 7 ust. 9 ustawy Prawo energetyczne, PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. powiadamia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz zainteresowany podmiot o odmowie przyłączenia wnioskowanym przez podmiot przyłączem, podając przyczynę odmowy.” I dalej: „Jeżeli Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania powiadomienia., zgłosi zastrzeżenie do odmowy, to za przyłączenie powinna zostać naliczona opłata według stawek zgodnie z punktem 7.10 Taryfy. Jeżeli Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania powiadomienia, nie zgłosi zastrzeżeń do odmowy, to za przyłączenie może zostać pobrana opłata w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie ustalona w umowie o przyłączenie. Wysokość opłaty uzgodniona z podmiotem przyłączanym musi się opierać na wstępnej kalkulacji kosztów wykonania przyłączenia i powinna stanowić załącznik do zawartej umowy” (dowód: karta nr 548).

Przedsiębiorca osiągnął w roku rozliczeniowym 2008 przychód w wysokości (tajemnica przedsiębiorcy) zł (dowód: karta nr 530).

W związku z powyższym Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczno prawny

Ustawa o okik należy do dziedziny prawa publicznego. Jako taka chroni interes ogólnospołeczny. W świetle art. 1 ust. 1 ustawy o okik „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.” W czasie postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest tym samym rzecznikiem interesu publicznego. W rozstrzyganych przez Prezesa Urzędu postępowaniach zasadnym jest zatem ustalenie, czy nastąpiło naruszenie interesu publicznoprawnego.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. Publicznoprawny charakter ustawy oznacza, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców i ich związków, nawet formalnie podlegające literze prawa, uzasadniają uruchomienie przewidzianych przez nią instrumentów. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98; por. też wyrok z dnia 27 sierpnia 2003 r., sygn. akt I CKN 523/01) publicznoprawny charakter ustawy antymonopolowej powoduje, iż znajduje ona zastosowanie wówczas, gdy jest zagrożony lub naruszony interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Rynek taki funkcjonować może prawidłowo, gdy zapewniona jest możliwość powstania i rozwoju konkurencji. Za zagrożenie lub naruszenie konkurencji w takim rozumieniu należy uznać, zdaniem Sądu, jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku gospodarczego. Ponieważ do podmiotów funkcjonujących na rynku należą nie tylko przedsiębiorcy ale i konsumenci, naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji konsumentów dotknięta jest sfera interesów szerokiego kręgu konsumentów. Z kolei w wyroku z 12.09.2003 r. (sygn.akt I CKN 504/2001) Sąd Najwyższy zauważył jednak, że nie jest wykluczone podjęcie postępowania antymonopolowego nawet w przypadku, gdy postępowanie przedsiębiorcy kwalifikowane jako nadużycie pozycji dominującej dotknęło jednego odbiorcy. „Celem ustawy antymonopolowej jest m.in. zapewnienie ochrony konsumentów, co zostało wyrażone w jej art. 1 ust. 1. Użycie liczby mnogiej nie oznacza jednak, zdaniem Sądu Najwyższego, braku możliwości prowadzenia postępowania w sytuacji, gdy zagrożone są interesy jednego odbiorcy energii elektrycznej.

Przedmiotem rozpoznawanej sprawy jest bowiem jeden z przejawów niedozwolonej praktyki monopolistycznej, za jaką co do zasady uznać należy przerzucanie całości kosztów przyłączenia do sieci elektrycznej na odbiorcę. Praktyka taka była szeroko stosowana. Nie ma, zdaniem Sądu Najwyższego, żadnych powodów, by uznać, że tego rodzaju postępowanie wszczynać można w wypadku zagrożenia interesów wielu odbiorców (pomijając już trudności z rozgraniczeniem progu ilościowego), a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Orzeczenie wydane w tego rodzaju sprawie, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy, ma wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby kolejnych potencjalnych konsumentów.”

W niniejszej sprawie działanie PGE ZEORK Dystrybucja oddziałuje w sposób istotny na nieokreślony, potencjalnie szeroki krąg odbiorców, w tym konsumentów. O tym, iż sprawa dotyczy interesu publicznego w niniejszej sprawie przesądza fakt, iż kwestionowana zasada pobierania opłat za przyłączenie obiektu odbiorcy do sieci elektroenergetycznej stosowana jest w sposób powszechny w każdym przypadku wystąpienia określonych okoliczności, a tym samym praktyka ta wymierzona jest w każdego potencjalnego odbiorcę, w tym konsumenta, który chciałby przyłączyć swoją nieruchomość do sieci elektroenergetycznej przyłączem kablowym, występując do PGE ZEORK Dystrybucja z wnioskiem o wydanie zamiennych warunków technicznych w zakresie rodzaju przyłącza.

Tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów dla zapewnienia ochrony uczestnikom rynku.

Rynek właściwy

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku. Z tego względu punktem wyjścia dla rozstrzygnięcia sprawy jest określenie rynku właściwego. Określenie rynku właściwego będzie decydowało o tym, czy przedsiębiorca posiada pozycję dominującą.

Przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 9 ustawy o okik).

PGE ZEORK Dystrybucja – jako operator sieci dystrybucyjnej – jest właścicielem i zarządcą dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej znajdującej się na terenie województw świętokrzyskiego, mazowieckiego i małopolskiego.

Rynkiem właściwym w znaczeniu produktowym, w niniejszej sprawie jest rynek dystrybucji energii elektrycznej. Dystrybucja energii elektrycznej oznacza w myśli przepisów Prawa energetycznego transport energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi w celu ich dostarczenia odbiorcom (art. 3 pkt 5 lit. a). Działalność taka wymaga koncesji Prezesa URE. Przedsiębiorca świadczący usługi dystrybucji energii elektrycznej odpowiedzialny jest za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi (art. 3 pkt 25 Prawa energetycznego). Przez elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną zgodnie z przepisami tej ustawy należy rozumieć sieć wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego (art. 3 pkt 11b Prawa energetycznego).

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

W sensie produktowym rynek dystrybucji energii elektrycznej nierozzerwalnie związany jest siecią elektroenergetyczną. Wynika to przytoczonej wyżej definicji działalności dystrybucyjnej zawartej w Prawie energetycznym. Tym samym w wymiarze geograficznym właściwy rynek produktowy w tej sprawie ograniczony jest planowanym zasięgiem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej PGE ZEORK Dystrybucja. Należy przy tym przyjąć, iż zasięgiem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej objęte są również obszary ujęte w planach rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię. Jak wskazał Przedsiębiorca, działalność związaną z przyłączaniem do sieci elektroenergetycznych na części obszaru geograficznego (wyznaczonego podziałem administracyjnym) prowadzi przedsiębiorca PKP Energetyka Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Spółka ta przyłącza jednak podmioty do własnej sieci dystrybucyjnej, rozłącznej w stosunku do sieci zarządzanej przez PGE ZEORK Dystrybucja.

Uwzględniając powyższe oraz fakt, iż koncesja Prezesa URE udzielona PGE ZEORK Dystrybucja na dystrybucję energii elektrycznej obejmuje obszar miast i gmin na terenie województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego, za rynek właściwy w niniejszej sprawie należy uznać regionalny rynek dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego za pośrednictwem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej PGE ZEORK Dystrybucja.

Uczestnicy rynku właściwego

Uczestnikiem rynku właściwego po stronie podaży jest PGE ZEORK Dystrybucja. Art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.), definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo do Ewidencji Działalności Gospodarczej. PGE ZEORK Dystrybucja jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000269894.

PGE ZEORK Dystrybucja na rynku właściwym działa w warunkach monopolu sieciowego. Granice monopolu sieciowego wyznacza zasięg dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej, której PGE ZEORK Dystrybucja jest właścicielem i zarządcą.

Po stronie popytu uczestnikami rynku właściwego są odbiorcy usług dystrybucyjnych - w tym konsumenci - z terenu wymienionych wyżej miast i gmin na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego.

Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez przedsiębiorcę. W

szczegółności zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 6 zakazem objęte jest narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla uznania praktyki określonej w tym przepisie za ograniczającą konkurencję, muszą być spełnione łącznie następujące przesłanki:

- 1) pozycja dominująca przedsiębiorcy na rynku właściwym,
- 2) narzucanie przez przedsiębiorcę warunków umowy,
- 3) uciążliwy charakter umowy,
- 4) osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści.

PGE ZEORK Dystrybucja prowadzi działalność polegającą na dystrybucji energii elektrycznej na rynku właściwym. W ramach tej działalności Przedsiębiorca dokonuje przyłączeń do sieci elektroenergetycznej, której jest operatorem. PGE ZEORK Dystrybucja jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co zostało udowodnione wcześniej.

Rynkiem właściwym w sprawie jest regionalny rynek dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego za pośrednictwem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej PGE ZEORK Dystrybucja.

Możliwość stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, uzależniona jest od uprzedniego stwierdzenia, iż przedsiębiorca posiada na tak określonym rynku pozycję dominującą.

Zgodnie z art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %. W przypadku przedsiębiorcy PGE ZEORK Dystrybucja pozycję rynkową wyznacza okoliczność, iż działa on w warunkach monopolu sieciowego i jest jedynym operatorem posiadanego systemu dystrybucyjnego. W związku z powyższym należało stwierdzić, iż PGE ZEORK Dystrybucja posiada pozycję dominującą na rynku właściwym.

Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka została spełniona.

Istotą praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej jest bezprawne nadużycie siły rynkowej przez przedsiębiorcę, prowadzące do ograniczenia samodzielności innych uczestników rynku oraz wymuszenie uczestnictwa w rynku na zasadach narzuconych, z reguły mniej korzystnych niżby to wynikało z działania nieskrępowanych mechanizmów rynkowych w warunkach istnienia konkurencji.

Warunki przyłączeń obiektów/nieruchomości odbiorców energii elektrycznej do sieci dystrybucyjnej PGE ZEORK Dystrybucja określa wydawany przez Przedsiębiorcę dokument „Warunki przyłączenia” oraz umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, jak również aktualnie obowiązująca taryfa dla energii elektrycznej operatora systemu dystrybucyjnego. Narzucenie warunku umowy ma miejsce wówczas, gdy przedsiębiorca posiadający dominującą pozycję na rynku wymusza na kontrahencie przyjęcie zobowiązania. Stwierdzając ten fakt w odniesieniu do warunku przewidującego wniesienie w określonych wyżej przypadkach opłaty dodatkowej należy zauważyć, że do zawarcia umowy o

przyłączenie do sieci, co do zasady, dochodzi w trybie adhezyjnym. Oznacza to, iż przedsiębiorstwo energetyczne określa w przygotowanym przez siebie projekcie umowy warunki, na jakich może umowę zawrzeć, a ewentualny klient – podmiot składający wniosek o przyłączenie do sieci - ma prawo jedynie przyjąć umowę lub ją odrzucić. Zważywszy, że w okolicznościach niniejszej sprawy wzorzec opracowany jest przez jedynego świadczeniodawcę i nie podlega negocjacji, kontrahent tego świadczeniodawcy znajduje się w sytuacji przymusowej i zmuszony jest zaakceptować proponowane przez niego warunki nawet wówczas, gdy obiektywnie są one na tyle nierównoprawne, że w przypadku gdyby umowy te negocjowane były na rynku konkurencyjnym, nigdy nie doszłoby do ich zawarcia. Należy w tym kontekście w sposób szczególny zwrócić uwagę na fakt, iż przedstawiana ostatecznie odbiorcom do podpisania umowa przyłączeniowa jest jednostronnie podpisana przez Przedsiębiorcę. O tym, iż Przedsiębiorca nie dopuszcza możliwości odstąpienia od kwestionowanej zasady naliczania opłat za przyłączenie, przesądzają jednak opisane wyżej okoliczności przytoczonych przykładów przyłączeń, zwłaszcza zaś przypadek przyłączenia nieruchomości odbiorcy, którego skarga stała się podstawą wszczęcia postępowania wyjaśniającego w sprawie. Podjęta przez tego odbiorcę próba skłonienia Przedsiębiorcy do zmiany zasad naliczania opłat za przyłączenie nie dała rezultatu. Dopiero interwencja regulatora rynku wymogła na Przedsiębiorcy zastosowanie się do obowiązujących przepisów Prawa energetycznego i aktualnej taryfy. W innych udokumentowanych przypadkach, narzucone przez Przedsiębiorcę warunki umów skłaniały odbiorców do wykonania przyłącza własnym staraniem lub do ograniczenia zakresu planowanej inwestycji (np. motywowanego trudnościami finansowymi ograniczenia planowanej mocy przyłączeniowej). Zebrane materiały dowodowe wskazują również, iż nawet w warunkach uzasadniających budowę przyłącza kablowego (zgodnie z przesłankami, na podstawie których Przedsiębiorca odstępuje od kwestionowanych w przedmiotowej sprawie zasad naliczania opłat – np. brak zgody właściciela sąsiedniej działki na przeprowadzenie przyłącza napowietrznego, por. s. 8 niniejszej Decyzji), jego realizacja wiąże się z narzuceniem odbiorcy dodatkowej opłaty za przyłączenie.

Nie ma zatem wątpliwości, że warunki umów o przyłączenie do sieci są przez PGE ZEORK Dystrybucja narzucane. Spełniona jest zatem druga z ww. przesłanek. Rozstrzygająca jednak dla oceny zasadności zarzutu stosowania praktyk ograniczających konkurencję jest kwestia uciążliwości warunków tych umów w zakresie obowiązku ponoszenia wymienionej wyżej opłaty dodatkowej.

Uciążliwym warunkiem umowy jest każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, a także warunek, którego dominant w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, tj. realizacji swobody zawierania umów i kształtowania ich treści, nie byłby w stanie wynegocjować dla danej umowy (por. wyroki w spr. XVII Amr 68/93 z dnia 29 grudnia 1993 r., XVII Ama 28/99 z dnia 23 czerwca 1999 r.). W okolicznościach niniejszej sprawy uciążliwość warunku umowy o przyłączenie przewidującego obowiązek wniesienia opłaty dodatkowej przez odbiorcę zaliczonego do IV lub V grupy przyłączeniowej jest skutkiem braku podstawy prawnej do obciążania ww. odbiorców tą opłatą.

Zgodnie z § 14 ust. 7 rozporządzenia taryfowego przyłączany podmiot może wybrać rodzaj przyłącza - kablowe lub napowietrzne, o ile jest on możliwy do realizacji ze względów technicznych. Podobne uregulowanie zawarte zostało również kolejnych wymienionych wyżej taryfach Przedsiębiorcy, choć tam użyto sformułowania: „o ile jest on uzasadniony do realizacji ze względów technicznych”. PGE ZEORK Dystrybucja realizuje powyższe prawo swoich potencjalnych klientów w swoisty sposób, tj. umożliwia podmiotowi zmianę

projektowanego przyłącza z napowietrznego na kablowe, jednak pod warunkiem poniesienia dodatkowej, nieprzewidzianej w taryfie opłaty za przyłączenie.

W myśl przepisów Prawa energetycznego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV, z wyłączeniem przyłączania źródeł i sieci, opłatę ustala się w oparciu o stawki opłat zawarte w taryfie, jeżeli spełnione są warunki przyłączenia. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo energetyczne odmówi zawarcia umowy o przyłączenie, obowiązane jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie jej zawarcia Prezesa URE i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy (art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego). W omawianych okolicznościach, dokumentowanych przez oświadczenie Przedsiębiorcy odnośnie stosowanych zasad naliczania opłat za przyłączenie oraz przez zgromadzoną dokumentację zrealizowanych przyłączeń, Przedsiębiorca formalnie nie odmawiał zawarcia umowy o przyłączenie przyłączem kablowym według stawek taryfowych. Należy z tego wnosić, iż nie było jakichkolwiek przeszkód, w tym o charakterze technicznym lub ekonomicznym dla zawarcia umowy zgodnie z wyborem odbiorców według stawek taryfowych. Powyższy wniosek zdaje się potwierdzać sam Przedsiębiorca, który w piśmie 7 maja 2008 r. oświadczył, iż „w sytuacji wydania na wniosek Podmiotu zamiennych warunków o przyłączenie do sieci, w zakresie rodzaju przyłącza, gdy nie ma przeszkód o charakterze technicznym lub prawnym dla budowy obu rodzajów przyłączy, opłata za przyłączenie w umowach o przyłączenie określana jest jako suma opłaty za przyłącze napowietrzne oraz różnicy kosztów budowy przyłącza kablowego i budowy przyłącza napowietrznego” (dowód: karta nr 77). Stwierdzenie powyższe było odpowiedzią na pytanie Prezesa Urzędu o treści: „Czy w przypadku wydania na wniosek odbiorcy zamiennych warunków technicznych w zakresie typu przyłącza, w sytuacji, gdy nie ma przeszkód o charakterze technicznym lub prawnym dla budowy obu rodzajów przyłącza, Przedsiębiorca nalicza opłatę za przyłączenie wg kosztów rzeczywistych (tj. wg stawek pozataryfowych)?”. Z powyższego wynika wniosek, iż niezależnie od istniejących warunków technicznych (a wskutek tego również warunków ekonomicznych) stosowana jest powszechnie przez Przedsiębiorcę praktyka obciążania odbiorców dodatkowymi opłatami za przyłączenie przyłączem kablowym zgodnie z wydanymi na wniosek odbiorcy zamiennymi warunkami przyłączenia.

W piśmie z dnia 12 czerwca 2008 r. Przedsiębiorca twierdzi jednak w opozycji do powyższego, iż we wszystkich przypadkach realizacji przyłączy kablowych według kwestionowanej przez Prezesa Urzędu zasady, budowa przyłączy kablowych nie była uzasadniona technicznie, jak również ekonomicznie. Uzasadniając powyższe Przedsiębiorca stwierdził, iż „w każdym przypadku istniejącą siecią, do której miały być przyłączone obiekty podmiotów, była sieć napowietrzna i we wszystkich przypadkach istniała możliwość wybudowania i zasilenia obiektów podmiotów przyłączem napowietrzny”. I dalej: „Jednak Podmioty wnioskujące o przyłączenie do sieci życzyły sobie budowy przyłącza kablowego, którego realizacja była kosztowo droższa od budowy przyłącza napowietrznego”. Podobne stanowisko PGE ZEORK Dystrybucja wynika również z wyjaśnień Przedsiębiorcy przedstawionych odbiorcy, którego skarga zainicjowała postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie: budowa przyłącza kablowego nie była uzasadniona, ponieważ możliwa była budowa przyłącza napowietrznego. Podejmowane w oparciu o powyższe przesłanki decyzje odnośnie zasadności budowy określonego rodzaju przyłącza, wynikają zdaniem Przedsiębiorcy z praktykowanej zasady zachowania najniższych możliwych kosztów

w trakcie działalności. Z przytoczonych wyżej stwierdzeń wynika, iż „względy techniczne”, o których mówi zapis § 14 ust. 7 rozporządzenia taryfowego, a które warunkują możliwość wyboru przez odbiorcę rodzaju przyłącza PGE ZEORK Dystrybucja interpretuje bardzo wąsko. Jak wskazują powyższe wyjaśnienia Przedsiębiorcy oraz zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy, PGE ZEORK Dystrybucja za uzasadniony technicznie do realizacji rozumie w praktyce ten rodzaj przyłącza, który wymaga w danym przypadku poniesienia mniejszych kosztów budowy. W ocenie Prezesa Urzędu taka interpretacja jest niedopuszczalna z punktu widzenia realizacji zagwarantowanego w rozporządzeniu taryfowym oraz taryfie PGE ZEORK Dystrybucja prawa odbiorcy do wyboru rodzaju przyłącza.

Należy stwierdzić, iż przyłącze kablowe może być wybudowane zarówno w przypadku istnienia dystrybucyjnej sieci napowietrznej, jak i kablowej. Oczywiście jest również, iż co do zasady koszty budowy przyłącza kablowego są wyższe od kosztów budowy przyłącza napowietrznego. Potwierdza to sam Przedsiębiorca, odzwierciedlają to również stawki opłat za przyłączenie zawarte w taryfach Przedsiębiorcy: stawki opłat za przyłącze kablowe są średnio 25% wyższe od opłat za przyłącze napowietrzne dla odbiorców zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej. Oznacza to tym samym, iż Przedsiębiorca – przy stosowanych zasadach realizacji przyłączeń – byłby skłonny do zaakceptowania wniosku odbiorcy o przyłączenie obiektu przyłączem kablowym z napowietrznej sieci dystrybucyjnej jedynie w wyjątkowych przypadkach, w związku z warunkami uniemożliwiającymi co do zasady wybudowanie przyłącza napowietrznego, np. wynikającymi z architektury przyłączanego obiektu, braku zgody właściciela sąsiednich nieruchomości na przejście linii napowietrznej, czy wreszcie ze znacznej odległości obiektu od istniejącej linii zabudowy.

Należy w tym kontekście zwrócić szczególną uwagę na okoliczności realizacji poszczególnych przypadków umów o przyłączenie, udokumentowanych w toku postępowania. I tak, zamiennie warunki przyłączenia wydane na wniosek odbiorcy p. Tadeusza B. w dniu 19 kwietnia 2006 r. przez ZEORK S.A. z siedzibą w Skarżysku Kamiennej przewidywały obowiązek wniesienia przez odbiorcę dodatkowej opłaty za przyłączenie (przyłączem kablowym) w wysokości 488 zł, pomimo, iż odbiorca ten zobowiązał się do wykonania własnym staraniem i kosztem przecisku pod jezdnią w celu umieszczenia przewodu niskiego napięcia. Na podstawie ww. warunków przyłączenia w dniu 17 lipca 2007 r. zawarta została pomiędzy ZEORK Dystrybucja a odbiorcą umowa o przyłączenie (dowód: karty nr 92, 95 i 99). W innym przypadku odbiorca wnioskujący o wybudowanie przyłącza kablowego argumentował, iż wydane wcześniej warunki przyłączenia przewidujące przyłącze napowietrzne nie mogą być zrealizowane z powodu architektury budynku (budynek parterowy, z dachem kopertowym bez ścian szczytowych) (dowód: karta nr 136). W wydanych zamiennych warunkach przyłączenia odbiorca został mimo wszystko zobowiązany do wniesienia dodatkowej opłaty w wysokości 976 zł (dowód: karty nr 133 i 139). Z przytoczonych wyżej przykładów wynika, iż nawet w warunkach uzasadniających budowę przyłącza kablowego (zgodnie z przesłankami, na podstawie których Przedsiębiorca odstępuje od kwestionowanych w przedmiotowej sprawie zasad naliczania opłat – por. s. 8 niniejszej Decyzji), jego realizacja wiąże się z narzuceniem odbiorcy dodatkowej opłaty za przyłączenie.

W toku postępowania wyjaśniającego poprzedzającego wszczęcie przedmiotowego postępowania, Prezes Urzędu wystąpił do URE między innymi z prośbą o wyrażenie opinii na temat interpretacji znaczenia terminu „uzasadniony ze względów technicznych” w odniesieniu do rodzaju przyłącza, jaki może być wybrany do realizacji przez wnioskującego o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej odbiorcę. Sformułowano pytanie, czy termin

„uzasadniony technicznie” użyty w taryfie Przedsiębiorcy (jak również w Rozporządzeniu taryfowym) w odniesieniu do rodzaju przyłącza należy rozumieć jako „jeden (rodzaj przyłącza) możliwy do wybudowania”, czy też „jeden możliwy do wybudowania bez konieczności ponoszenia nadmiernych w stosunku do istniejących warunków kosztów” czy wreszcie jako „rodzaj przyłącza, który wymaga w danych warunkach poniesienia mniejszych kosztów budowy”. W opinii URE najbliższym wyjaśnieniem znaczenia terminu „uzasadniony technicznie” czy „uzasadniony do realizacji ze względów technicznych” w odniesieniu do rodzaju przyłącza - jest przytoczone w piśmie Urzędu określenie: *jeden możliwy do wybudowania*, a w zupełnie wyjątkowych przypadkach: *jeden możliwy do wybudowania bez konieczności ponoszenia nadmiernych w stosunku do istniejących warunków kosztów*” (dowód: karta nr 75). Odrzucono tym samym ostatnią z proponowanych możliwości interpretacji, a którą – jak wskazują zgromadzone materiały i informacje – stosuje w praktyce PGE ZEORK Dystrybucja.

W opinii URE kwestionowana praktyka sposobu rozliczeń przyłączeń do sieci PGE ZEORK Dystrybucja może być bezprawna, jeśli Przedsiębiorca stosuje opisaną praktykę jako zasadę, a nie jako wyjątek. Zdaniem URE ewentualne odstępstwa od tej zasady – tj. zawarcie w umowie innej, niż wynikająca ze stawek opłat za przyłączenie, opłaty może nastąpić jedynie w przypadkach, gdy nie jest możliwa techniczna realizacja przyłącza, a odbiorca mimo wszystko wnioskuję o wykonanie przyłącza kablowego, którego wykonanie rodzi znacznie wyższe niż standardowe, koszty dla przedsiębiorstwa. Tym samym brak warunków technicznych zastąpiony zostaje brakiem warunków ekonomicznych. Można więc przyjąć – zdaniem URE, że występuje sytuacja określona w przywołanym wyżej art. 7 ust. 9 Prawa energetycznego: „*W przypadku gdy przedsiębiorstwo energetyczne odmówi przyłączenia do sieci z powodu braku warunków ekonomicznych, o których mowa w ust. 1, a Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, nie zgłosi zastrzeżeń do odmowy, za przyłączenie do sieci przedsiębiorstwo to może pobrać opłatę w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie w umowie o przyłączenie(...)*”. Należy podkreślić, iż powyższe okoliczności stanowią jedyny przypadek na gruncie przepisów Prawa energetycznego przewidujący możliwość nie stosowania stawek opłat za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej zawartych w taryfie. W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły powyższe okoliczności – PGE ZEORK Dystrybucja nie odmawiało przyłączenia do sieci za pomocą przyłącza kablowego w przypadku, gdy odbiorca wystąpił z wnioskiem o wydanie zamiennych warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza, lecz bez informowania Prezesa URE proponowało odbiorcom realizację przyłącza według stawek pozataryfowych. Należy podkreślić jednocześnie, iż kwestionowana przez Prezesa Urzędu praktyka jest ustaloną przez Przedsiębiorcę zasadą działania w określonych okolicznościach. Nie można mówić o stwierdzonych przypadkach zastosowania powyższej zasady jako o wyjątkach w zakresie przyłączeń do sieci elektroenergetycznej, pomimo, iż liczba tych przypadków była relatywnie mała.

Podsumowując powyższe rozważania należy zatem stwierdzić, iż PGE ZEORK Dystrybucja bezprawnie narzuca odbiorcom w opisanych wyżej okolicznościach obowiązek uiszczenia opłaty za przyłączenie naliczanej według stawek pozataryfowych. Pobierana opłata dodatkowa nie jest uzasadniona przepisami ustawy Prawo energetyczne, jak również przepisami rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, nie ma również odzwierciedlenia w taryfie Przedsiębiorcy. W opinii Prezesa Urzędu, przyjęta przez Przedsiębiorcę praktyka narusza art. 7 ust. 8 pkt 2 Prawa energetycznego poprzez nieuzasadnione stosowanie w umowach przyłączeniowych stawek opłat za przyłączenie innych, niż ustalonych w taryfie oraz § 14 ust. 7 Rozporządzenia taryfowego oraz zapisów taryfowych (m.in. pkt 7.9 Taryfy dla energii elektrycznej obowiązującej począwszy od dnia 1 kwietnia 2008 r.) poprzez nie

respektowanie prawa odbiorców do wyboru rodzaju przyłącza. Bezprawność praktyki Przedsiębiorcy stanowi o jej uciążliwości dla odbiorców energii elektrycznej – klientów PGE ZEORK Dystrybucja.

Mówiąc o uciążliwości warunków umów narzucanych odbiorcom przez Przedsiębiorcę nieodzowne jest, aby wspomnieć, jakie obciążenia finansowe niesie za sobą ich realizacja. Przykładowe obliczenia dokonane na podstawie udokumentowanych przypadków przyłączeń kablowych z wniosku odbiorców oraz obowiązujących stawek taryfowych pozwoliły ustalić, iż ostateczne opłaty wniesione przez odbiorców z tytułu przyłączenia były wyższe o wartość od 5% do nawet 141% w stosunku do opłat wyliczonych według stawek taryfowych za przyłącze kablowe (dowód: karty nr 79-89, 92-102, 284-289, 503-509). Należy przy tym zaznaczyć, iż niższa z podanych wartości wynika z faktu, iż w danym przypadku odbiorca zobowiązał się wykonać własnym staraniem i kosztem część inwestycji związanej z przyłączeniem (dowód: karty nr 92-102). Powyższe dowodzi, iż na skutek bezprawności praktyki stosowanej przez Przedsiębiorcę, odbiorcy, którzy zdecydowali się wystąpić do Przedsiębiorcy z wnioskiem o wybudowanie przyłącza kablowego, nie zgadzając się na wybudowanie proponowanego przyłącza napowietrznego, musieli liczyć się z wniesieniem znacznie wyższych opłat, w porównaniu z tymi przewidzianymi w obowiązujących w danym momencie taryfach. Należy przyjąć, iż mogli znaleźć się również tacy klienci Przedsiębiorcy, którzy zrezygnowali z proponowanych zamiennych warunków przyłączenia na skutek wysokości narzucanych opłat.

W związku z powyższym Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia z ww. przesłanek niezbędnych dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję została spełniona.

Kolejną przesłanką niezbędną do uprawdopodobnienia naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o okik jest uprawdopodobnienie, że podlegające ocenie Prezesa Urzędu uciążliwe warunki umów przynoszą Przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Nieuzasadnione korzyści uzyskiwane przez dominanta powinny odpowiadać narzucanym odbiorcy uciążliwym warunkom umowy. Korzyści wówczas można uznać za nieuzasadnione, jeżeli na tle umowy stwarzają przedsiębiorcy sytuację korzystniejszą aniżeli taka, która odzwierciedla ekwiwalentność w danym i podobnych stosunkach umownych. Orzecznictwo stoi na stanowisku, że korzyści te powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umów.

Przyjęte zasady przyłączeń do dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej były dla Przedsiębiorcy źródłem nieuzasadnionych korzyści. Pozwalały one na uzyskiwanie dodatkowych dochodów, poprzez wprowadzenie obowiązku wnoszenia przez odbiorców zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej nie przewidzianej przepisami prawa opłaty za przyłączenie do sieci. W niniejszej sprawie korzyści, które uzyskuje Przedsiębiorca kosztem odbiorców łatwo zidentyfikować, gdyż pozostają one w bezpośrednim związku przyczynowym z narzuconymi odbiorcami uciążliwymi warunkami umów o przyłączenie do sieci. Jednocześnie, jako że narzucanie odbiorcom obowiązku wnoszenia dodatkowych opłat jest bezprawne, uzyskane korzyści mają charakter nieuzasadniony w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o okik. Stwierdzono bowiem, iż z naruszeniem obowiązujących przepisów Przedsiębiorca wymusza na konkretnych odbiorcach przyjęcie opisaney wyżej zasady naliczania opłat za przyłączenie – co jest jednoznacznie z poniesieniem znacznie wyższych kosztów po stronie odbiorców, to zaś jest z kolei to równoznaczne z uzyskaniem przez PGE ZEORK Dystrybucja kosztem tych odbiorców nieuzasadnionych korzyści. Korzyścią jest w tym wypadku różnica pomiędzy kwotą, którą odbiorcy w określonych okolicznościach

faktycznie płacą za przyłączenie a kwotą, którą winni zapłacić w przypadku, gdyby uciążliwego warunku im nie narzucono.

Oceniając sytuację Przedsiębiorcy realizującego umowy o przyłączenie w zamian za wniesienie opłaty naliczonej według kwestionowanej w przedmiotowej sprawie zasady, należy stwierdzić, iż nie odzwierciedla ona przyjętej w tego typu stosunkach umownych ekwiwalentności. Analizując kwestionowaną zasadę naliczania opłat za przyłączenie można łatwo wysnuć wniosek, iż odbiorca wnosi w omawianych okolicznościach opłatę zbliżoną w swojej wartości do rzeczywistego kosztu budowy przyłącza kablowego. Należy bowiem zauważyć, iż przyjmowany najczęściej przez Przedsiębiorcę rzeczywisty koszt budowy przyłącza napowietrznego (tj. 1 200 zł) w praktyce zbliżony jest do wysokości opłat taryfowych za budowę przyłącza napowietrznego (wg stawki 103,40 zł/kW lub 109,66 zł/kW przy mocy przyłączeniowej na poziomie średnio 12 kW). W ten sposób w przedstawionym na s. 10 niniejszej Decyzji schemacie naliczania opłaty za przyłączenie (opłata taryfowa za przyłącze napowietrzne + koszt rzeczywisty przyłącza kablowego – koszt rzeczywisty przyłącza napowietrznego) koszty taryfowe i rzeczywiste budowy przyłącza napowietrznego wzajemnie się znoszą.

Nie może budzić wątpliwości fakt, iż niedopuszczalne jest określenie opłaty za przyłączenie na poziomie całkowitych nakładów, jakie są konieczne dla budowy przyłączy lub rozbudowy sieci. Przerzucenie całego ciężaru finansowania inwestycji na odbiorcę jest w praktyce równoznaczne z żądaniem nieodpłatnego przekazania przedsiębiorstwu energetycznemu wybudowanego przez odbiorcę przyłącza, co było wielokrotnie uznane za przejaw niedozwolonej praktyki monopolistycznej (por. np.: wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 19 sierpnia 1998 r., sygn. akt XVII Ama 39/98). Należy również w tym kontekście zważyć na fakt, iż ponoszone przez przedsiębiorstwa energetyczne nakłady na budowę i rozbudowę sieci – w zakresie, w jakim nie zostały pokryte wpływami z opłat za przyłączenie do sieci – są stopniowo przenoszone w koszty działalności, co w praktyce oznacza, że są one finansowane przez wszystkich odbiorców. Takiej alokacji kosztów służą m.in. opłaty stałe przesyłowe, które uwzględniają również koszty budowy i rozbudowy sieci w części, w jakiej nie są one pokrywane przez opłaty przyłączeniowe (por.: J. Baehr, E. Stawicki, J. Antczak, *Prawo energetyczne. Komentarz*, Zakamycze, Kraków 2003).

Wobec powyższego Prezes Urzędu stwierdził, że przyjęte przez Przedsiębiorcę zasady naliczania opłat za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej przynoszą Przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Tym samym czwarta z ww. przesłanek została spełniona.

Ustalone i wprowadzone przez Przedsiębiorcę nowe zasady ustalania opłat za przyłączanie podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej w przypadku wnioskowania przez podmiot warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza (napowietrzne i kablowe) ustanawiają procedury związane z przyłączaniem podmiotów do sieci elektroenergetycznej zgodnie z przepisami Prawa energetycznego. Przede wszystkim, w przypadku uznania przez Przedsiębiorcę, iż budowa wnioskowanego przez odbiorcę rodzaju przyłącza jest ekonomicznie nieuzasadniona, PGE ZEORK Dystrybucja powiadamia Prezesa URE oraz zainteresowany podmiot o odmowie przyłączenia wnioskowanym przyłączem. Za przyłączenie wnioskowanym przyłączem może zostać pobrana opłata w wysokości uzgodnionej indywidualnie z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie jedynie w sytuacji, gdy Prezes URE nie zgłosi zastrzeżeń (zgłosi brak zastrzeżeń) do stanowiska Przedsiębiorcy odnośnie notyfikowanej odmowy. Należy jednak podkreślić jednocześnie, iż fakt braku w danych okolicznościach zastrzeżeń Prezesa URE do przyczyn odmowy przyłączenia wnioskowanym rodzajem przyłącza, nie zwalnia Przedsiębiorcy z obowiązku poszanowania

zasady ekwiwalentności świadczeń w stosunkach gospodarczych, w jakich występuje z kontrahentami. W przypadku podjęcia decyzji przez odbiorcę o budowie przyłącza danego rodzaju, którego wykonanie zostało uznane – również przez Prezesa URE – za ekonomicznie nieuzasadnione, procedura ustalania wysokości opłat za przyłączenie nie może być przejawem nadużywania pozycji dominującej przez Przedsiębiorcę. Należy zważyć, iż brak notyfikacji do Prezesa URE odmowy przyłączenia przyłączem wnioskowanym przez odbiorcę istotną, ale nie jedyną przesłanką stwierdzenia stosowania przez PGE ZEORK Dystrybucja praktyki ograniczającej konkurencję.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w pkt. I sentencji.

II. Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenie kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 7 i 8, lub naruszenia zakazu określonego w art. 9.

Zgodnie z art. 111 ustawy o okik przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów tej ustawy. Wysokość nałożonej kary powinna spełniać również funkcję prewencyjną, tj. zapobiegać w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy antymonopolowej, a także represyjną, tzn. stanowić reperkusję za jej naruszenie. W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji uznano za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o okik praktykę PGE ZEORK Dystrybucja polegającą na nadużywaniu przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego, poprzez narzucanie podmiotom zaliczonym do IV i V grupy przyłączeniowej uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o przyłączenie do sieci, polegających na obciążaniu podmiotów, którzy wystąpili o zmianę warunków przyłączenia w zakresie typu przyłącza, opłatą dodatkową w wysokości sumy opłaty za moc przyłączeniową za przyłącze napowietrzne i opłaty w kwocie będącej różnicą między kosztami rzeczywistymi budowy przyłącza kablowego a kosztami rzeczywistymi, jakie zostałyby poniesione na budowę przyłącza napowietrznego, wbrew obowiązującej taryfie dla energii elektrycznej.

W 2008 r. PGE ZEORK Dystrybucja osiągnęła przychód w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł (słownie: *tajemnica przedsiębiorcy*). 10% tej kwoty, a więc maksymalna kara, jaka może zostać nałożona na przedsiębiorcę wynosi (*tajemnica przedsiębiorcy*)zł (słownie: *tajemnica przedsiębiorcy*).

Prezes Urzędu zaliczył przedmiotową praktykę do pozostałych (przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze) naruszeń prawa antymonopolowego. Ważąc wysokość nałożonej kary pieniężnej Prezes Urzędu uwzględnił nie tylko charakter praktyki, ale również skutki, jakie wywołuje ona dla uczestników rynku.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż stosowana przez PGE ZEORK Dystrybucja praktyka ograniczająca konkurencję ma charakter eksploatacyjny i polega na wykorzystaniu posiadanej silnej pozycji rynkowej kosztem słabszych uczestników rynku. Niedozwolone działania stosowane przez Przedsiębiorcę są wymierzone we wszystkich potencjalnych kontrahentów zaliczanych do IV i V grupy przyłączeniowej (w tym

w szczególności w konsumentów), którzy występują do Przedsiębiorcy o wydanie zamiennych warunków przyłączenia w zakresie rodzaju przyłącza, wnioskując o zmianę projektowanego przyłącza z napowietrznego na kablowe. Jednocześnie należało wziąć pod uwagę, iż negatywne skutki naruszenia dotknęły faktycznie niewielkiej liczby kontrahentów Przedsiębiorcy. Liczba faktycznych przyłączeń według kwestionowanej w niniejszym postępowaniu zasady w okresie od lipca 2007 r. do października 2008 r. była niewielka (21 przypadków) i stanowiła niespełna (*tajemnica przedsiębiorcy*)% w stosunku do liczby wszystkich umów o przyłączenie przyłączem kablowym do sieci w IV i V grupie przyłączeniowej w tym okresie. W związku z powyższym Prezes Urzędu ustalił kwotę wyjściową kary w wysokości 208 215 zł, co stanowi ok. (*tajemnica przedsiębiorcy*)% ubiegłorocznego przychodu Przedsiębiorcy.

Kolejno należało ocenić wpływ czynników związanych ze specyfiką rynku i działalności PGE ZEORK Dystrybucja na wagę naruszenia. Wpływ na wymiar kary miała przede wszystkim okoliczność osiągnięcia przez Przedsiębiorcę finansowych korzyści (wynikających z faktycznego wprowadzenia praktyki w życie) oraz fakt pojawienia się skargi konsumentkiej w tej sprawie. Mając na uwadze powyższe okoliczności, kwotę wyjściową kary zwiększono o 10%, tj. do wartości 229 036 zł, co stanowi ok. (*tajemnica przedsiębiorcy*)% przychodu Przedsiębiorcy.

Prezes Urzędu uwzględnił fakt, iż kwestionowana praktyka trwa od lipca 2007 r. Długotrwałość stosowania praktyki miała wpływ na wielkość korzyści osiąganych przez Przedsiębiorcę i strat ponoszonych przez jego kontrahentów. Wobec powyższego Prezes Urzędu uznał za stosowne zwiększenie wymiaru kary o 5% z tytułu długotrwałości stwierdzonego naruszenia, tj. do poziomu 240 488 zł.

Należało również w kontekście ustalania ostatecznego wymiaru kary wziąć pod uwagę okoliczność łagodzącą w postaci należytej współpracy Przedsiębiorcy z Prezesem Urzędu w toku wyjaśniania wszystkich okoliczności w sprawie, w tym w szczególności podjęte przez Przedsiębiorcę działania które mogą doprowadzić do zaniechania stosowania zarzucanej praktyki. W rezultacie należało obniżyć kwotę kary o 15%, tj. do poziomu 204 414 zł.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości 204 414 zł (ok. (*tajemnica przedsiębiorcy*)% ubiegłorocznego przychodu Przedsiębiorcy i (*tajemnica przedsiębiorcy*)% maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o okik), jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o okik. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk ograniczających konkurencję na rynku uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna w szczególności spełnić funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy antymonopolowej. Wobec powyższego orzeczono jak w pkt II sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę należy wpłacić w ciągu 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji do Narodowego Banku Polskiego, Oddział Okręgowy w Warszawie, na rachunek Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Koszty administracyjne niniejszego postępowania Przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić do Narodowego Banku Polskiego, Oddział Okręgowy w Warszawie, na rachunek Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za

pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c., należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

*Z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów*

Dyrektor Delegatury w Łodzi

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

PGE Zakłady Energetyczne Okręgu
Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o.
Al. Marsz. J. Piłsudskiego 51
26-110 Skarżysko-Kamienna